

ALCOHOL - AFHANKELIJKHEID

TERUGVALPREVENTIE: weinig evidentie voor effectiviteit van medicatie. Psychosociale interventies vormen de hoeksteen!

- Acamprosaat (Campral®): dit middel heeft een bescheiden effect bij het behoud van alcoholabstinentie. Indien na 4 weken geen abstinentie is bereikt, moet worden overwogen om te stoppen.
NE: rash, jeuk, diarree
- Disulfiram (Antabuse®): bij inname van alcohol vermindert de metabolisering van disulfiram, het tussenproduct cumuleert in het lichaam waardoor men onwel wordt. Het is enkel effectief in combinatie met psychotherapie. Lange termijnstudies kunnen geen positief effect aanduiden. De werking start 12 u na inname van alcohol en is vertraagd bij leverfunctiestoornissen.
CI: hartfalen, coronair lijden, hypertensie, voorgeschiedenis van CVA, psychose, suïcidaal gedrag
NE: rash, hoofdpijn, slapierigheid, hepatotoxiciteit, convulsies, polyneuropathieën, cardiovasculaire collaps. Deze reacties kunnen tot 2 weken na inname van alcohol optreden.
- Nalmefeen (Selincro®): in combinatie met psychotherapie als ondersteuning bij vermindering van alcoholconsumptie. Blijkt effectief bij alcoholverslaving die familiair voorkomt en gepaard gaat met ernstige hunkering.
CI: gelijktijdige behandeling met narcotische analgetica, ernstige nierinsufficiëntie, leverinsufficiëntie
NE: slapeloosheid, duizeligheid, hoofdpijn, nausea - zelden: hallucinaties en verwardheid

ALCOHOLONTWENNING: ENKEL BIJ MATIG-ERNSTIGE ONTHOUDINGSVERSCIJNSELEN

- Benzodiazepines (Valium®, Tranxene®): worden -tijdens een opname- toegediend bij een acuut, matig-ernstige alcoholontwenning om o.a. epileptische insulten en delirium te voorkomen.
- Antipsychotica, vnl. tiapride kan worden gegeven bij psychomotorische agitatie gedurende de ontwenning – weinig evidentie.
- Thiamine (vit B1): ter preventie van encefalopathie van Wernicke.

NICOTINE – AFHANKELIJKHEID

Afhankelijk van type roker kan een keuze gemaakt worden uit onderstaande producten. Ze verminderen de ontwenningssverschijnselen. Ze hebben allen een vergelijkbaar effect, doch de doeltreffendheid van varenicline is iets groter dan van de rest. De doeltreffendheid op lange termijn is beperkt. Al deze middelen hebben alleen zin bij gemotiveerde rokers.

- Nicotine-bevattende middelen: Bij 1ste en 2de rookstop poging krijgen ze de voorkeur wegens veel ervaring, weinig bijwerkingen en breed toepasbaar. Grote variatie: inhalatievloeistof, kauwgum, pleisters, sublinguale tablet, zuigtablet.
- Bupropion (Zyban®)
- Varenicline (Champix®)
- Nortriptyline (Nortrilen®): Tricyclisch antidepressiva; niet geregistreerd als hulpmiddel bij rookstop, maar volgens Cochrane wel aangetoond dat het helpt bij rookstop en bij gestopt blijven.

OPIOÏD – AFHANKELIJKHEID

Substitutie dient te gebeuren onder de supervisie van personen die competent zijn in de problematiek van toxicomanie! Opvolging en psychosociale begeleiding blijven de hoeksteen.

Acute intoxicatie: Naloxon® 0,4mg iv. De werkingsduur is erg kort, herhaalde toediening kan daar noodzakelijk zijn.

Wanneer de ademhalingsfunctie niet direct verbetert, is mogelijk sprake van intoxicatie met andere middelen.

Substitutiebehandeling:

Doel: Het doel is de zucht naar opioïden te verminderen.

Methode: Het illegale opioïdgebruik vervangen door het gecontroleerde gebruik van methadon of buprenorfine. De dosis wordt geleidelijk verhoogd tot de optimale onderhoudsdosis is bereikt.

- Methadon (Mephenon®) of magistrale bereiding om titratie te vereenvoudigen. Dit is een opiaat-agonist met lange werkingsduur. Het geeft geen euforie. Controle op heroïnegebruik en andere middelen is nodig in de opvolging omdat er soms naar andere middelen wordt gegrepen om toch nog een 'kick' te krijgen.
CI: overgevoeligheid voor een van de producten, ademhalingsdepressie, acute buikpijn, acute alcoholintoxicatie
NE: verlenging van QT-interval, ademhalingsdepressie, constipatie, droge mond, miosis, zenuwachtigheid, hoofdpijn, slaapstoornissen, overmatig zweten, roodheid van het gelaat.
- Buprenorfine in vaste associatie met naloxone (Suboxone®): wordt gebruikt als substitutiebehandeling. Buprenorfine heeft een minder sterk effect ter hoogte van de opiaatreceptor. Bij een normaal gebruik wordt de werking van naloxone tenietgedaan door het first-pass effect ter hoogte van de lever. Bij excessief gebruik gaat naloxone ontwenningssverschijnselen veroorzaken.
CI: leverinsufficiëntie

WIST JE DAT...

... de combinatie van disulfiram met metronidazol psychotische reacties kan uitlokken?

... de elektronische sigaret met nicotine: weinig studiegegevens beschikbaar. Studies tonen aan dat de e-sigaret geen aanleiding geeft tot rookstop, wel tot verminderen van aantal sigaretten. Lange-termijn gegevens over de veiligheid ontbreken. Veiligheid van de nicotine-bevattende vloeistof? Inhalatie van zware metalen door het verhittingselement? Smaakmakers?

...Mephenon® ook andere indicaties heeft: chronische matige tot zeer hevige pijn. Het wordt gebruikt indien eenvoudige analgetica of morfine geen verlichting geeft. In zeldzame gevallen kan methadon ook gebruikt worden bij de behandeling van hardnekkige hoest te wijten aan terminale aandoeningen.